

Szubjektív vallomás

Idestova 24 éve élek a Dunakanyarban, azt hiszem, jól ismerem. Bejártam gyalog és kerékpárral, kajakkal, kenuval, ismerem a „lelkét”, s ez engem fogva tart. Ha elindulunk kerékpárral Szentendréről Óbudára, majd vonattal Esztergomig és a jobbparton Basaharcig, komppal Szobra, a balparton tovább kerekезünk, Dunakesziig, ismét kompra szállunk és a Szentendrei szigeten át visszatérünk Szentendrére, fantasztikus élményben van részünk. Elmondhatjuk, a Dunakanyar egy részét láttuk, de mesze nem az egészet!

Amikor néhány évvel ezelőtt felkértek arra, hogy „első dunakanyari polgárként” a I. Dunakanyar Konferencia moderátora legyek, még nem tudtam pontosan mi is lesz a szerepem. De amint közeledett a pillanat, tudtam, éreztem, hogy ott, a résztvevőknek a „dunakanyari tudatról” kellene beszélni, „megfertözni” mindazokat ezzel a gondolattal, akik hagyják. Hiszen erre nagy szükség van! Miért is?

A Dunakanyar szót mindenki lépten, nyomon használja, de valójában nem tudja: hol van a Dunakanyar határa, mely települések tartoznak ide, mit jelent a Dunakanyar tartalmi vonatkozásban, milyen történelmi múlttal rendelkezik, milyen értékei voltak, vannak és lehetnek.

Az eltérő lehatárolások miatt, balparton és jobbparton kezd „magántulajdonná” válni ez a szó, hogy Dunakanyar, holott a fantasztikus volta éppen az összefogásban, az

együttgondolkodásban, az egymás érdekeinek kölcsönös figyelembevételében rejlik. A konferencia tudatosan választotta *Összefogás a Dunakanyarért* szlogent. Az sem véletlen, hogy az eredetileg a Dunakanyarhoz tartozó 66 település mellett további 6 csatlakozott ehhez az összefogáshoz és mind a 72 település 2001-ben aláírta a Dunakanyar Chartát. Hogy milyen lesz a továbbiakban ez az összefogás, az elsősorban rajtunk, polgárokon múlik. Nem várhatjuk, hogy majd „a másik part”, „a másik település”, „felülről”, „a többi polgár” kezdeményez valamit. Igenis nekünk önmagunknak kell lépé-

seket tenni, ehhez pedig a dunakanyari öntudatot kell a környezetünkben élesztgetni, ébren tartani, továbbfejleszteni és kiteljesíteni. A Dunakanyarral az elmúlt évszázadban, az elmúlt évtizedekben sokat foglalkoztak, sokan hivatásuknak is tekintették ezt. Egy egész életen át a Dunakanyar jobbításán munkálkodtak írók, költők, festők, szobrászok, építésszek, művészek, hivatalnokok, politikusok a polgárok! Most mi vagyunk soron, a huszonegyedik században élők, hogy tegyünk valamit. Ezért is örültem annak, hogy valami elkezdődött 2001-ben, hiszen csak együttesen tudjuk jobbá tenni, okosan fejleszteni, értékeinket saját magunknak és másoknak megőrizni.

Dunakanyar napja Szent Hedvig napján

Honnan hová jutottunk?

Most, amikor az Ön-Kor-Kép jubileuma kapcsán a szerkesztők az elmúlt 15 év fontos eseményeit idézik, a Dunakanyarról is szólni kell. A Dunakanyar Intézöbizottság 1998. évi megszünését követően nem alakult olyan szervezet, amely a térség érdekeit szakmailag és anyagilag is hatékonyan képviselte volna. Igaz megalakultak a regionális idegenforgalmi bizottságok, de a Budapest Közép-dunavidéki Regionális Idegenforgalmi Bizottság már léptékénél fogva sem fókuszált a Dunakanyarra, mint kiemelt üdülökörzetre. Bár erre minden lehetőség adott volt, hiszen az Országos Területfejlesztési Konceptió a kiemelt térségek között nevesítette a Dunakanyart és kinyilvánította, hogy „fejlesztéséhez- rendezéséhez országos érdek is fűződik”. Alulról jövő kezdeményezéssel 2001-ben megrendezték az I. Dunakanyar Konferenciát, és akkor írta alá 66+6 település a Dunakanyar Chartát...¹

A Dunakanyar Charta aláírását követően az élet nem állt meg. Az előkészítő bizottságnak és a közreműködőknek köszönhetően az érintett kilenc kistérségi területfejlesztési önkormányzati társulás konzorciumot hozott létre a Chartában megfogalmazott célok megvalósítása érdekében, közös pályázatot nyújtottak be a Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési Tanácshoz, amelynek köszönhetően elkészült „A Dunakanyar turisztikai fejlesztési és marketing stratégiája”² is. Ekkor nem volt még hivatalos „intézménye” a Dunakanyarnak, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) Pest Megyei Szervezete (Vác székhellyel) vállalta az adminisztrációt.

A munkát a Konferencia Előkészítő Bizottsága, mint szakértői csoport folyamatosan segítette. Tagjai között megtalálhatóak a településpolitikások, az idegenforgalom, a terület- és településfejlesztés, a területrendezés és az urbanisztika szakértői is. Sikeres pályázatok eredményeként kiépítették a www.dunakanyar.hu regionális turisztikai és információs portált, kiadták a Dunakanyar CD-t és ismét megrendezték a Dunán (hajón) a II. Dunakanyar Konferenciát³. Követendő példának a Balaton régiót tekintették, a területfejlesztési feladatok közül a környezetvédelemmel, a természetvédelemmel, a turizmus fejlesztésével, a kultúrával, valamint a közlekedés fejlesztésének kérdésével kívántak foglalkozni. Nagy előrelépést jelen-

tett, hogy 2003-ban Esztergom, Szentendre, Vác és Visegrád városok polgármesterei együttműködési megállapodást írtak alá a Dunakanyar turizmusának fejlesztése érdekében⁴. A III. Dunakanyar Konferencia résztvevői sürgették a térségi fejlesztési tanács megalakulását, hiszen az összefogás működtetése elképzelhetetlen volt megfelelő intézményi és pénzügyi háttér nélkül. A résztvevő politikusok ezt a szándékot megerősítették.

Megalakult a Dunakanyar Téségi Fejlesztési Tanács

Hosszú előkészítés után 2004 decemberében alakult meg a Dunakanyar Téségi Fejlesztési Tanács (DTFT) Vác székhellyel. A törvényi szabályozás értelmében a DTFT nem a 72 települési önkormányzat

szövetségeként alakult meg, hanem az érintett 3 regionális és 3 megyei területfejlesztési tanács alapításában. Tagjai az érintett 8 kistérség összesen (115) települése, 433 216 lakossal. Létrejött az elnökség, és jóváhagyták a DTFT SZMSZ-ét. A DTFT létrehozta munkaszervezetét, amely a Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás (Vác) munkaszervezetére épült.

2005 szeptemberében a DTFT megalakította bizottságait, amelyekben a kistérségek képviselőiben szakemberek vesznek részt. Így van stratégiai tervezési, közbeszerzési stb. bizottság. Majd megkezdődött a bizottsági érdemi munka.

Első alkalommal az ország 2005. évi jóváhagyott költségvetésében jelent meg a DTFT működése, majd a 2006. évi költségvetésben is szerepel egy szerény összeg erre a célra. Továbbá sikeres területfejlesztési pályázatok biztosították, hogy elindulhatott a stratégiai tervezés.

A Dunakanyar Téségi Fejlesztési Tanács közép-távú stratégiákat dolgoztat ki. A stratégiák megalapozása érdekében a tanácsot alkotó nyolc kistérségben ebben az évben folyamatosan munkamegbeszéléseket szerveznek, melynek célja a kistérségek meglévő problémáinak feltérképezése, a kistérségek fejlesztési elképzeléseinek összegyűjtése, a kistérségek for-

¹ Ön-Kor-Kép 2001. 1–2. szám

² Ön-Kor-Kép 2002. 3. szám.

³ Ön-Kor-Kép 2002. 10–11. szám.

⁴ Ön-Kor-Kép 2003. 8–9. szám.

málódó stratégiáinak megismerése. A készülő stratégiákat a bizottságok közösen, szélesebb körben vitatták meg.

Az Idegenforgalmi-Turisztikai Bizottság kezdeményezte, hogy legyen a Dunakanyarnak napja és védőszentje. A DTFT jóváhagyta, hogy a Dunakanyar napját első ízben 2006. július 17-én Szent Hedvig napján tartsák meg.

Ma még nehéz levonni a tanulságokat a DTFT és bizottságai működésével kapcsolatban, az idő rövidsége miatt az eredmények kevésbé látványosak. Azt mindenesetre érdemes lenne egy, IV. Dunakanyar Konferencián elemezni, hogy honnan hová jutottak/jutottunk el. Ezt a Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanácsban közreműködő politikusok, az országgyűlési képviselők, a Chartát aláíró 72 település polgármestere és további csatlakozó 43 település polgármestere, az összefogást kezdeményezők, a ma közreműködő szakemberek részvételével lehetne megtudni. Erről egy jól előkészített kerekasztal-beszélgetést lenne célszerű szervezni a IV. Dunakanyar Konferencia előkészítéseként. Aki többet szeretne megtudni a Dunakanyarról, látogasson el a www.dunakanyar.hu honlapra és rendelje meg a Dunakanyar heti programot és hírlevelet.

Zábránszkyiné Pap Klára
első dunakanyari polgár

Átadták a Pro Régió és az Ybl Miklós Díjakat

Dr. Kolber István regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter átadta a 2006. évi Pro Régió és Ybl Miklós Díjakat a Parlamentben.

❖ Pro Régió Díjban részesült:

Dr. Baja Ferenc – politikai államtitkár. Szakági miniszterként kiemelkedő szerepet játszott a térségben elsőként elkészült területfejlesztési és területrendezési törvény elfogadtatásában és a területfejlesztési politika alapvető irányának meghatározásában.

Dr. Faragó László – az MTA Regionális Kutatások Központjának főigazgató helyettese. A hazai területpolitika egyik legfelkészültebb elméleti és gyakorlati szakembere, aki hathatósan részt vett a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény megalkotásának folyamatában. Meghatározó egyénisége a területfejlesztés szakterületén a tudományos közéletnek és a Dél-dunántúli régió fejlődését alakító tervező munkának.

Heinrich Péter – a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség ügyvezető igazgatója. A régióügynökség vezetőjeként folyamatos, magas színvonalú kapcsolatépítő, pályázat-szervező, valamint tervezői és tanácsadó tevékenységével nagymértékben elősegítette régiója sikeres és dinamikus pályára állítását.

Szala Endre – az Országos Területfejlesztési Hivatal főosztályvezetője. A területfejlesztés területén kifejlesztett több évtizedes munkájáért, melyben különös jelentőséggel bírt a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény kimunkálásában és elfogadtatásában játszott szerepe. Szakmai irányításával készültek el a területfejlesztés alapvető tervi dokumentumai, így az Országos Területfejlesztési Konceptió korábbi, valamint új változatai.

Dr. Szabó György – országgyűlési képviselő. A területfejlesztés ügyének – nemcsak a Területfejlesztési Bizottság elnökeként – igen magas szintű szószólója, akinek jelentős szerepe volt a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 1996-ban történt elfogadását követően, annak gyakorlatba történő átültetésében.

Dr. Szaló Péter – Nemzeti Területfejlesztési Hivatal elnöke. A területfejlesztési szakterület egyik legmagasabb szintű irányítója, akinek elvitathatatlan érdemei vannak a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény elkészítésében és elfogadtatásában, a magyarországi területfejlesztés intézmény- és eszközrendszerének nemzetközi szinten is elismert kiépítésében, valamint Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának szakterületi előkészítésében.

Szitnyai Jenő – újságíró. Rádiós és televíziós tevékenységével – a Magyar Rádió, a Duna Televízió és a Hálózat TV szerkesztőjeként – nagymértékben hozzájárult a területfejlesztési szakterület és a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény elismeréséhez, ismertségéhez.

Varga László – országgyűlési képviselő. Tevékenységével mind országos-, mind regionális szinten elősegítette a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény, valamint az Európai Unióhoz való csatlakozásunk sikeres valóra váltásának folyamatát.

Országos Területfejlesztési Hivatal régióigazgatói. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény végrehajtásában, a regionális gondolkodás elterjesztésében és

a régiókban a kormányzati szándékok és a helyi adottságok összehangolásában játszottak jelentős szerepet.

VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság. Az ötvenes évektől kezdődően a szakterület meghatározó és iskolateremtő tudományos és tervező bázisa, a területfejlesztéshez, terület- és településrendezéshez, valamint az építéshoz kapcsolódó szerteágazó kormányzati feladatok magas szakmai színvonalú háttérintézménye.

❖ Ybl Miklós Díjat kapott

Déry Attila – okl. építészmérnök. Építész-történeti és elméleti munkássága rendkívül széles körű. Több nagy terjedelmű és számos kisebb könyvében feldolgozta például a klasszikus és az eklektikus építészeti formakincsét, a történeti korok építésztechnikájának szerkezetét, katasztert készített a fővárosi védett vagy egyéb szempontból értékes épületekről. Munkássága hézagpótló jelentőségű: nagyrészt pótolta azokat az ismeretvesztéseket, amelyek az elmúlt évtizedekben alakultak ki a történeti korok építészeti és modern építészeti átmenete során. Ezen ismeretek nem csupán épített örökségünk megőrzéséhez és fenntartásához, de az új feladatok megértéséhez is feltétlenül szükségesek. Publicisztikai tevékenysége a kortárs építészetre irányul; szemlélete független, elmélyült történelmi és szellem-történeti műveltségen alapul, hangvétele eredeti és közérthető. Dr. Déry Attila aktív részese a szakmai közéletnek, tudományos és oktatói tevékenysége oly módon egészíti ki egymást, hogy annak eredményei az építészet egészének mindennapi gyakorlatában közvetlenül hasznosíthatók.

Földes László – okl. építészmérnök. Pályafutása kezdetétől tudatosan, következetesen és eredményesen

törekedett a legmagasabb építészeti minőség elérésére. Ennek érdekében mindig építész műhelyben társakkal együtt dolgozott, azonban a kitűnő mesterek és társak mellett is határozottan kibontakozott, megnyilvánult egyéni alkotóképessége. Az ő meghatározó közreműködésével megvalósult középületek és lakóházak kivétel nélkül az elmúlt 10–15 év hazai építészetének élvonalába tartoznak, amit több építészeti nívódíj elnyerése is bizonyít. Földes László eddigi építészeti munkássága példamutató abban is, ahogyan a világ – és benne Európa – haladó építészeti törekvéseit figyelemmel kíséri, és annak eredményeit a sajátos hazai viszonyokra, illetve helyszínekre megfelelően alkalmazza, ahogyan a funkció, a szerkezet és a forma egységét épületeiben, az adott környezetbe illő módon megvalósítja.

Kiss Gyula – okl. építészmérnök. Építész pályafutását korához képest viszonylag sok megépült alkotás fémjelzi, amelyeken nyomon követhető alkotói gondolkodásának eredetisége, színessége. A tervezett és megvalósult számos kisebb-nagyobb épület mindegyike töretlen kísérletező kedvet, egyben minőség iránti elkötelezettséget is mutat. Tervezői munkásságával egyenértékű hivatásként folytatja az építészeti oktatási tevékenységet, melynek eredményeképpen mind több jól felkészült fiatal szakember kerül ki főiskolai műhelyéből. A szakmai közélet aktív részese, emellett publikációs tevékenység, tervpályázatokon és kiállításon való rendszeres részvétel teszik teljessé sokrétű vállalásait és eredményeit.

Pelényi Margit – okl. építészmérnök. A dél-dunántúli tájegység egyik mértékadó építésze, akinek alkotásai – nagyságrendtől függetlenül – minden esetben az adott helynek és feladatnak megfelelő válaszok.

Pelényi Margit munkásságában erős és jellegzetes elem a szociális érzékenység, ami elhivatott és áldozatos építészeti tevékenységgel párosul. Ezek mellett alkotó személyiségét az elmélyült szakmai tudás, az igényesség és határozottság ugyanúgy jellemzik. Mindezen vonások és képességek együttesének eredményeképpen épületei egyéni és eredeti karakterűek, korszerűek és értékállóak; finoman illeszkednek környezetükbe, legyen az táj, városi foghíj, kisváros vagy falu. Pelényi Margit építészeti munkássága bár a Dél-Dunántúlhoz kötődik, de személyes hangvételű, erőteljes és hiteles építészete országos szinten is példamutató, ismert és építészeti nívódíjjal is elismert.

Vikár András – DLA okl. építészmérnök. Vikár András és építész társa együttes munkássága példaértékű Budapest fejlődésében. A főváros folyamatos átépülése során, a foghíjak beépítése, új irodaházak és lakóparkok tervezése, városi szövetbe illesztése terén jelentős eredményeket mutatnak fel az építészeti minőséget illetően. Egy olyan ellentmondásos beruházási időszakban, amikor az építések egy része a könnyebb érvényesülésért vagy egzisztenciális kényszerből, de láthatóan feladta az építészeti minőség iránti elkötelezettségét, Vikár Andrásék megtalálták azt az alkotói módszert, amely a fennmaradás mellett a kellő szakmai színvonal megtartását is biztosította. Mindezen túl, a lakóparkok és a bérletépítés területén új beépítési modelleket, struktúrákat dolgoztak ki, és alkalmazták eredményesen. Ezt a példamutató tevékenységet több építészeti nívódíjjal is jutalmazták. Vikár András építész alkotói munkássága mellett jelentős részt vállalt az egyetemi oktatói és a szakmai közéleti tevékenységéből is.

A sikeres város titka

A Levegő Munkacsoport által megjelentetett kiadvány többek között olyan városokat mutat be, amelyek évtizedek óta lendületesen fejlődnek, és jó egészségnek örvendnek. Ma e városok népessége nem csökken, hanem inkább nő, levegőjük tisztább, mint társaiké, és fejlett gazdaságuk mellett élénk társadalmi élettel, vonzó közterekkel, sétálóutcákkal, bicikli utakkal, gyalogos terekkel és tömegközlekedéssel büszkélkednek. Mi a titkuk e „szerencsés” településeknek?

A megoldás egyik kulcsa a város- és közlekedésfejlesztési szemléletükben keresendő. E települések motója már régóta az, hogy „a közlekedést kell a városhoz igazítani, és nem a várost a közlekedéshez”. E városokat sohasem alakították át a tömeges személygépkocsihasználatra annak ellenére, hogy a motorizáció növekedése e helyeken is nagy nyomást gyakorolt a döntéshozókra. Az elmúlt időszak fejlesztései során fő szempontjuk mégsem az utak átteresztőképességének növelése volt, hanem inkább az, hogy miként lehet jobb életkörülményeket biztosítani az ott lakóknak. A motorizáció nyomásának ellenállni nem egyszerű. A városi életminőséget előnyben részesítő „szelíd” fejlesztések sokkal több odafigyelést, szervezést, szellemi energiát igényelnek, mint a világtendenciák által sodródni, de az eredmények fényében elmondható, hogy megéri.

A Levegő Munkacsoport 2005 júliusában ilyen élenjáró városok képviselőit és e téma szakembereit hívta meg Budapestre, hogy egy, több napos konferencia keretében megoszthassák velünk és egymással tapasztalataikat. A sikeres város titka című kiadvány válogatást tartalmaz az V. Nemzetközi Konferencia az Autómentes Városokért előadásából, amelyek a budapesti Új Városházán hangzottak el 2005. július 19–20-án.

A kiadvány letölthető a www.levego.hu oldalról.

(Forrás: <http://www.epiteszforum.hu> honlap)

A rovatot szerkesztette: Zábránszky Pap Klára